נוער • הגדרת הקורס | אריאל רימון, SundAI

הייתם משתפים את זה?

Teen Tech AI | מעבדת סייבר, אוריינות מדיה ובניית אתרים לכיתות ח׳–ט׳

> Skulle du dela det här? Källkritik, nätsäkerhet och AI för högstadiet
> Would You Share It? AI, Online Safety and Web Design for Teens
> שפות הוראה לבחירת המוסד: עברית, שוודית או אנגלית.

תיאור הקורס

חשבון שנראה אמין משתף סרטון שמבטיח מבצע לזמן מוגבל. מה אפשר לברר לפני שמאמינים, קונים או שולחים לחבר? דרך משחקי חקירה ובניית אתר, התלמידים מתנסים בהצלבת מקורות, בהערכת סיכונים ובהסבר של החלטות. כל זוג בונה כלי שתלמיד מכיתה אחרת יוכל להפעיל בעצמו.

קהל, היקף ודרישות קדם

כיתות ח׳–ט׳, עד 24 תלמידים. ארבעה מפגשים בהנחיה, בני 90 דקות כל אחד. סך הכול 360 דקות, שש שעות שעון. כל מטלות החובה מתבצעות בכיתה. נדרשת יכולת בסיסית לגלוש, להקליד ולשמור קובץ. אין דרישת ידע בתכנות.

מטרת הקורס ותוצרי הלמידה

המטרה היא לפתח שיקול דעת בעת צריכה ויצירה של תוכן דיגיטלי. עד סוף הקורס יוכל כל תלמיד לבצע ארבע פעולות.

הערכת טענה	לזהות טענה בסרטון, לחפש מקור נוסף, ולנמק מה אומת ומה נותר לא ידוע.
קבלת החלטה	לחשב את העלות הכוללת של הצעה מול תקציב, לזהות שיטת שכנוע ולבחור פעולה בטוחה מול בקשה לפרטי גישה.
יצירת מוצר	להיעזר ב־AI לשינוי כלל חישוב או משוב באתר, ולבדוק ידנית לפחות שני קלטים מול התוצאה הצפויה.
שיפור והסבר	לתקן רכיב לאחר תצפית במשתמש, ולהסביר באופן אישי איזו החלטת עיצוב או בדיקת מקור התקבלה ומדוע.

צורת הלמידה והיערכות המוסד

מחשב לכל זוג, מורה מלווה, מקרן וכלי AI המאושר לגיל ולשימוש במוסד. מתחלפים בתפקידי חוקר ובונה כדי ששני בני הזוג יתנסו. כרטיסי המקור ניתנים בטקסט, סרטוני הדוגמה מלווים בתמליל, ומותר לנמק בכתב או בהקלטה. המנחה מביא תבנית אתר, תיקי ראיות ומקרי תרגול בדויים.

מה מקבלים בסיום

כל זוג מוסר אתר עובד, יומן ראיות ותיעוד בדיקת משתמש ותיקון. לדוגמה, באתר להשוואת מבצעים המשתמש מזין מחיר ומשלוח ומקבל את העלות הכוללת לצד שאלה על אמינות הפרסום. אפשר להציג את התוצר בכיתה או למשפחות בסביבה שהמוסד אישר.

נוער • מערכי השיעור

מהחקירה לפרויקט הגמר

ארבעה מפגשים בהנחיה | התוצרים נאספים בתיק עבודות זוגי

מפגש 1 | מי עומד מאחורי הסרטון? | 90 דקות

15 דק׳ להצבעה אישית על שלושה קטעים, 20 להדגמה כיצד מודל מייצר תוכן ואיך כותרת, לייקים וסמכות משפיעים על הפרשנות, 35 לחיפוש מקור חיצוני, תאריך והקשר בזוגות, 20 להצגת המסקנה לאחר הבדיקה. הכיתה עובדת עם קטע אמיתי בכיתוב מטעה, תוכן סינתטי מסומן וקטע שמקורו אינו ידוע. בסיום מגישים כרטיס טענה–ראיה–מסקנה לכל זוג.

מפגש 2 | כמה עולה המבצע, ולמי מוסרים את הקוד? | 90 דקות

15 דק׳ לניתוח פרסומת עם טיימר, 25 לחישוב מחיר כולל משלוח ומנוי, 30 לתחנות עם הודעת פישינג בדויה, בקשת התקנה והמחשת התפשטות תולעת בעזרת כרטיסים, 20 לבחירת פעולה ולהסבר למי פונים אם פרט כבר נמסר. הכיתה עובדת עם שתי הצעות מחיר, תקציב וצילומי מסך מדומים. בסיום מגישים השוואה מספרית ותגובה מנומקת לבקשה חשודה.

מפגש 3 | ממקרה לרעיון ולאתר | 90 דקות

15 דק׳ לבחירת בעיה ומשתמש, 20 לתרשים מסכים ולתרגיל בארבע החלטות לגבי תמונה בדויה — צילום, העלאה לכלי, עריכת פנים ושיתוף, 40 לפיתוח האתר מתבנית בעזרת AI, 15 לבדיקת שני קלטים ולתיעוד שינוי עצמאי. הכיתה עובדת עם כרטיסי פרטיות מקומיים, תבנית וקלטי בדיקה. בישראל בוחרים כלי לפי הנחיות משרד החינוך. לתרגיל מצרפים הנחיות רשות מתאימות בשוודיה או בפינלנד. בסיום מגישים גרסה ראשונה של האתר וטבלת בדיקה.

מפגש 4 | משתמש חדש מנסה את האתר | 90 דקות

15 דק׳ לניסוח משימת משתמש, 25 לניסוי עם זוג אחר ללא הסבר, 25 לתיקון ולבדיקה חוזרת, 25 להצגת המוצרים ולבדיקה אישית על מקרה חדש. הכיתה עובדת עם גרסת האתר, טופס תצפית וכרטיס חקירה חדש. בסיום מגישים אתר מתוקן ותשובה אישית על החלטה לשתף, לקנות או לעצור.

ישראל • כלים לפי גיל · ישראל • פרטיות וזיוף עמוק · שוודיה • תמונות מאירוע בית ספרי · פינלנד • צילום בבית ספר

נוער • חומרי למידה והערכה

איך בודקים חקירה ומוצר

משימה לדוגמה, הערכת סיום ומקורות מקצועיים

משימת חקירה לתלמידים

יש לכם 25 אירו לאוזניות. ההצעה הראשונה עולה 19.90 ועוד 6.10 למשלוח, השנייה עולה 24 והמשלוח חינם. מוכר פרסם סרטון המלצה של זמרת ללא קישור להקלטה המקורית. כעבור שעה הטיימר עדיין מציג עשר דקות. בחרו הצעה במסגרת התקציב, הראו חישוב, וציינו איזו טענה הראיות מאפשרות לבדוק. במפתח למנחה, העלויות הן 26 ו־24 אירו. שתי התצפיות מערערות את הבטחת המוכר שהמבצע עומד להסתיים. החומר אינו מספיק לקביעה שהזמרת הומצאה או שהסרטון נוצר ב־AI.

הערכת הסיום

חמש היכולות המזכות בנקודה כל אחת הן בדיקת המקור וההקשר, הפרדה בין ראיה להשערה, בחירה בטוחה בנוגע לנתונים או לשיתוף, תוצאה נכונה בשני מקרי בדיקה ותיקון מתועד בעקבות משוב. יעד ההשלמה הוא 4 מתוך 5, ובהן בחירה בטוחה ותפקוד תקין של האתר. יכולות החקירה נבדקות גם בתשובה אישית. זוג שחסר לו רכיב מתקן ומדגים שוב למורה. כעבור כ־30 יום אפשר להפעיל כרטיס רענון עם פרסומת חדשה.

חומר לתלמידים בכיתה

למפגש הראשון אפשר לבחור מהמדריך השוודי את הפעילויות על ידיעה ויראלית ופוסט שמעורר רגש. במפגש השני אפשר להציג קטע מהקורס העברי לתלמידים על התגוננות ברשת. המנחה מספק כרטיסי פעילות בשפת ההוראה. החומרים זמינים לעיון נוסף.

מקדם הגנה בסייבר לתלמידים • IL קמפוס · Mediemyndigheten • Medieguiden 2026

ביבליוגרפיה למנחה

מחקר הקריאה הרוחבית מנחה את בדיקת המקור במפגשים 1 ו־4. המטא־אנליזה על דיפ־פייק מסבירה את מגבלות ההכרעה החזותית. דוח OECD מספק דוגמאות לדחיפות ולדפוסי שכנוע במסחר. מסגרת UNESCO תומכת במעבר מהבנה ויישום ליצירה ולבדיקת מוצר.

Wineburg et al. (2022). Lateral Reading on the Open Internet: A District-Wide Field Study in High School Government Classes · Diel et al. (2024). Human performance in detecting deepfakes: A systematic review and meta-analysis of 56 papers · OECD (2022). Dark commercial patterns · Miao & Shiohira (2024). AI competency framework for students